

Una vegada -i no va de conte!- una alumna de llatí en un Institut dels aleshores en deien "de Segunda Enseñanza", va dir al seu professor:

-A mi, no sé per què m'ha de servir el llatí...

El professor, molt ocurrent, li va engegar:

-Senyoreta, a V. no sé per què li servirà, però, el que és a mi, em serveix per a fer bullir l'olla.

Són molts i moltes els i les alumnes de llatí que es fan aquesta pregunta, sobretot al final de curs, "a l'hora de treure les castanyes del foc".

I bé, que no ho sabeu que parlem una de les llengües més llatines de totes les llengües romàniques? Tant, que hi ha hagut qui l'ha qualificada de "primogènita del llatí". I és que avantatja en molts aspectes al mateix italià, en aquest sentit.

Qualsevol que hagi aprofundit una mica en la Llengua del Laci, pot conèixer, llegit-lo poc o molt, si un autor català -o castellà, tant se val!- ha fet o no ha fet llatí: per la precisió del lèxic, per la sintaxi, per la senzilla elegància en el bell dir...

- Ja ho veu -em deia un bonhome, doblat de bon català-: els castellans, a l'hora de batejar el tren amb un nom ben bonic, van haver de recórrer al català...Ferrocarril; No, hierrocarril!

No ho creguéssiu pas: van recórrer al llatí "ferrum", d'on havia ja sortit el nostre "ferro".

Són tants i tants els verbs, els substantius i els adjectius nostres procedents del llatí, que, ben garbellat, restariem -tirant llarg- amb un vint per cent de mots procedents d'altres fonts.

No us heu fixat que quan diem "península" diem una paraula doblement llatina, composta de "pene" (quasi) i "ínsula" (isla)?. Perdèrem el simple "ínsula" i es conservà el compost "península". El castellà encara conservava el simple a l'època de Cervantes, el qual parla de la "Insula Barataria"...

I no us heu fixat que anem a consultar "l'oculista", i no, "l'ullista", i parlem d'un testimoni "ocular", i no "ullar"?

La medicina en va plena de paraules manvellades al llatí: anatomia, cardiologia, hepàtic...En fariem un diccionari!

I totes les ciències...Modernament: telèfon, telègraf, telepatia, automòbil, electricitat, energia atòmica...I moltes d'aquestes paraules el llatí ja les hereda del grec...Una mica de grec tampoc no fai mai nosa!

He començat amb una anècdota humorística i vaig a cloure amb una anècdota seriosa:

Conten que Ramón y Cajal havia estat un mal estudiant de llengües clàssiques: curt de llatí i suspès de grec. Això el va perjudicar molt a l'hora d'exposar el fruit de les seves investigacions científiques. Per a les seves descobertes sobre el sistema nerviós no va saber trobar nom. Sempre hi ha qui s'aprofita de les falles dels altres. El berlinès Dr. Wandeyer -no pas un llatí, un germànic- va encunyar el mot "neurona"...

Allò del fabulista: "Ego versículos feci, tulit alter honores".

*Herbejant
al camp
del
Llenguatge*

per FILO PRIM

